

LEDDSETNINGER

Syntaks 2021

definisjon

- Leddsetninger er setningsledd som selv inneholder (både subjekt og) verbal.
- De innledes vanligvis av en subjunksjon, og har en fast ordstilling.
- De deles inn etter hva slags ledd de utgjør i helsetningen.

I. Nominale leddsetninger

- Leddene:
- SUBJEKT (podmětná vv):
- **Hva som har skjedd** er klart.
- **Hvem det er** vet vi ikke.
- **Om hun kommer**, vet ingen.

leddsetning

- OBJEKT (předmětná vv):
- Hun spurte **om det var sant.**
- De sa **at det var sant.**
- Jeg vet ikke **hvilken buss jeg skal ta.**
- De visste ikke **hva hun tenkte på**

Predikativ-leddsetning

- PREDIKATIV (přísudková / doplňková vv)
- Ønsket mitt er **at vi får slutt på dette.**
- Vi er i tvil om **hvem han er.**

- Viděli jsme koně, jak skáčou přes překážky.
(doplňková)
- Obloha byla, jako by ji někdo vymaloval
(přísudková)

II. Adverbiale leddsetninger (příslovečná časová)

- Tidssetning (når, hvor lenge det varer osv)
- Mens vi sov kom uværet.
- Hver gang vi drar på fjellet, blir det uvær.
- Da, når, etter at, straks, idet, før, innen, til, inntil, så lenge, så ofte, helt til

Adverbiale leddsetninger (příslovečná přičinná)

- Årsakssetninger (om grunnen til det som skjer)
- Siden det var så kaldt, dro de hjem.
- Fordi, siden, ettersom, på grunn av, at, når, da, tatt i betraktning at

Adverbiale leddsetninger příslovečná účelová vv

- Følgesetninger (om resultatet av det som beskrives)
- Hun lo **så hun ristet.**
- Det var så kaldt **at de dro hjem straks.**
- Slik at, så, sånn at, at

Adverbiale leddsetninger

- příslovečná přípustková vv

- Motsetningssetning (helsetningen forteller noe annet ann vi hadde forventet)
- **Selv om det var kaldt**, gikk de på tur.
- **Selv, enda, skjønt, til tross for at**

Adverbiale leddsetninger – příslovečná účelová vv

- Hensiktssetning (forteller om formålet med handlingen som beskrives)
- De holdt seg inne **så de ikke skulle fryse.**
- For at, slik at, så

Adverbiale leddsetninger – příslovečná podmínková vv

- Betingelsessetning (betingelse som må oppfylles)
- Jeg vil ikke dra **uten at du også kommer.**
- **Hvis det blåser opp,** kommer vi hjem.
- Blåser det opp, **så kommer vi hjem.**
- Hvis, dersom, om, bare, uten at, i tilfelle, under forutsetning at

Adverbiale leddsetninger –příslovečná způsobová vv

- Sammenligningssetning (virkelige eller hypotetiske sammenlikninger)
- Det blåste like mye **som det gjorde i fjor.**
- De snakket **som om de eide stedet.**

- Enn, som, slik som, som om, jo-jo, dess-dess, jo-dess

Adverbiale leddsetninger – příslovečná místní

- Stedssetning (stedsadverbial)
- Hun gikk av bussen **der hun bodde**.
- Der, hvor

III. Adjektiviske leddsetninger – přívlastková vv

- *Adjektiviske leddsetninger har samme funksjon som et adjektiv og beskriver nærmere et substantivisk (subjekt, objekt, predikativ) ledd.*
- De viste fram huset **som de hadde kjøpt.**
- Han var en mann **som gjorde sitt beste.**
- De ga sønnen **som var enebarn,** egen bil.

Som

- når SOM ikke er subjekt i leddsetningen, kan ordet sløyfes
- Vi traff en mann som var hyggelig (som er subjekt, altså som kan ikke utelates)
- Vi traff en mann (som) de kjenner. (objekt, som kan utelates her)
- Vi traff den samme mannen (som) dere snakket med. (styring i en preposisjonsfrase)

Som erstatter

- det substantiviske leddet i preposisjonsfrase, preposisjon står til slutt i setningen.
- De besøkte det stedet som hun kommer *fra*.

<http://www.norsksidene.no/web/PageND.aspx?id=99271>

- !
- Jeg fikk en appelsin av en venn som var skikkelig sur.

Subjunksjon velges ut etter betydningen av leddsetningen

- Vi begynner å spise når hun kommer (tid)
- Når du ikke har papirene med, utsetter vi møtet. (årsak)
- Når du ikke har lyst, kan du la være. (betingelse)
- Når du ikke kommer, blir de skuffet. (årsak)